

Андреј И. Благојевић¹
Универзитет у Нишу
Филозофски факултет

АУТОРСКО ПРАВО НОВИНАРА У СРБИЈИ И ПОКУШАЈ ЊЕГОВОГ УСКРАЂИВАЊА

Рад се бави проблемом медијске регулативе онако како је она уређена Законом о јавном информисању Републике Србије, а још прецизније, ауторскоправном заштитом новинара у Србији која је утврђена Законом о ауторском и сродним правима. Најпре се дефинише ауторско право и указује начин на који се оно примењује на новинарску професију, дају се примери изузетака од ауторскоправне заштите, да би се, затим, дао кратак преглед развоја ауторског права у Србији. Пажња је даље усмерена ка проблему заштите ауторског права новинара у модерно доба, да би се на крају рада расправљало о једној изузетно актуелној теми данас код нас, а то је нови Нацрт закона о ауторским и сродним правима Републике Србије који нуди неповољно решење у вези са ауторском заштитом новинара и предмет је бројних расправа у јавности.

Кључне речи: Медијска регулатива, ауторскоправна заштита новинара, изузеци од ауторскоправне заштите, Нацрт закона о ауторском и сродним правима

УВОД

Медији су одувек били најважније средство у протоку информација, приближавању информација јавности и омогућавању њихове доступности свима, без обзира на временске и просторне границе. Још у доба антике, Грци су били народ који је познавао значај преношења порука, пре свега кроз своју митологију и лик бога Хермеса. По предању, Хермес је сматран гласником богова, споном између богова и људи у преношењу порука, а уз то, он је важио и за најбржег међу боговима. За њега се веровало да је једини који се може слободно кретати до подземног света Хада, што умногоме указује на његову независност и неутралност. Уживајући поштовање и од стране богова и од стране људи, Хермес је поседовао одређене карактеристике због којих се на неки начин може сматрати „пражурналистом у идеалном облику”.

Међутим, чини се да је перцепција о идеалном лику новинара у модерно доба већ одавно ишчезла. Зато се и поставља питање о томе који је фактор довео до тога да новинар као занимање у јавном мњењу данас има негативну конотацију у далеко већем постотку него раније. Да ли су

1 andrej.blagojevic@yahoo.com

лукративни циљеви мањине ти који су, поред политичара, и новинарима, генерализовањем успели да одузму част овог позива? Да ли је власт та која је кроз векове вршила утицај на њих уместо да им пружи заштиту од тог истог утицаја? Ово су само нека од актуелних питања у вези са Хермесима модерног доба.

Развој законодавства у свету утицао је на уређење различитих сфера друштвеног живота, па тако и на медије. Закон је тај који служи да заштити медије, али и да буде критикован. Међутим, медији имају одговорнију и свестранију улогу, они нису ту да заштите само себе од лошег закона, већ да укажу на негативни аспект било које регулативе у било ком домену. Ово легитимно право заштитника омогућава им моћ коју имају путем поседовања информација. Информација је знање, знање је моћ, а моћ је, са своје стране, и одговорност. У том смислу, може се закључити да је улога медија доста комплексна имајући у виду њихово посредовање између власти и народа у оба смера у коме воде непрекидну борбу за одржање професионалне објективности.

Такав посреднички задатак медија је данас много теже испунити него икада раније, пре свега, због растуће доминације политичких и економских утицаја који најчешће делују симултано. Из тог разлога, правна заштита свих оних који су својим ангажовањима везани за медије представља важну тему нашег доба. Та врста правне заштита је и тема овог рада који ће се, првенствено бавити правном регулативом медија у нашој земљи, са посебним освртом на ауторскоправну заштиту новинара. Пажња ће бити посвећена и заштити новинара у дигиталној ери, као и једном горућем проблему из те области – претњи новинарима новим легислативним решењима у нашој земљи.

ЗАКОНСКА РЕГУЛАТИВА МЕДИЈА У СРБИЈИ

Да би дошло до отелотворења правне државе, неопходно је да постоје закони који регулишу целокупну материју без постојања правних празнина које би омогућиле изналажење рупа у закону и њихову злоупотребу. Најважнији закон из области медија јесте засигурно Закон о јавном информисању², који је, додуше, донет још пре једанаест година, тако да је неусаглашеност избегнута захваљујући његовим изменама и допунама. Овај закон кроз право на јавно информисање уређује права и обавезе учесника у овом процесу, а пре свега, обезбеђује право на слободу изражавања као суштинског темеља демократије, гарантованог Европском конвенцијом о људским правима из 1950. године.

Закон о јавном информисању предвиђа начела јавног информисања и посебна права и обавезе у њима. Ова начела се односе на јавна гласила, одредбе о уредницима, новинарима и професионалним удружењима новинара, итд. Закон садржи чланове који се односе на лица на која се

2 Видети: Закон о јавном информисању (Сл. гласник РС, бр. 43/2003, 61/2005, 71/2009, 89/2010 – одлука УС и 41/2011)

односи информација, на начин вршења надзора над спровођењем овог закона, као и на казнене одредбе у случају његовог кршења. Овај закон је ревидиран више пута од његовог ступања на снагу, а очекује се да нацрт новог Закона о јавном информисању и медијима буде усвојен ове, 2014. године, чим буду усаглашене спорне одредбе о електронским медијима и јавном сервису, које су изазвале бројне полемике како у земљи, тако и ван ње.³

Поред овог закона и Закона о раду који јамчи новинарима право на рад као основно право грађана, од изузетне важности јесу права која се односе на новинаре као ауторе који желе да заштите производе своје интелектуалне делатности. Ова заштита се подводи под област ауторског права, а то је материја која је новинарима сваким даном све актуелнија. Из тог разлога, најпре ћемо објаснити појам ауторског права, а затим укратко дати приказ развоја ауторског права у нашој земљи.

О ПОЈМУ АУТОРСКОГ ПРАВА

Ауторско право у новинарству постаје све значајније развојем информационих технологија. Сам појам ауторског права је доста комплексан, и да бисмо јасно дефинисали ауторско право, неопходно је прво разјаснити одређене сродне појмове. Први од њих јесте појам интелектуалне својине. Овај термин је у међународном и упоредном праву опште прихваћен као генерички назив за ауторско право и индустријску својину, и њиме су према Светској организацији за интелектуалну својину, обухваћена следећа права:

1. књижевна, уметничка и научна дела
2. интерпретације и извођења уметника интерпретатора и извођача, фонограми и радио емисије
3. проналасци у свим областима људске активности
4. научна открића
5. индустријски узорци и модели
6. фабрички, трговачки и услужни жигови, као и трговачка имена и трговачки називи
7. заштита од нелојалне конкуренције и сва друга права везана за интелектуалну активност у индустријској, научној, књижевној и уметничкој области⁴

Интелектуална својина подразумева стваралаштво ума, и то су: проналасци, књижевна и уметничка дела и симболи, имена и слике које се користе у трговини. Она се традиционално дели у две категорије, на индустријску својину и ауторско право. Индустријска својина би представљала право признато њеним творцима у области технике и инду-

3 Нацрт Закона о јавном информисању и медијима критикован је од стране бившег дописника Си-Ен-Ен а, а о њему се негативно изјаснила Медијска коалиција коју чине АНЕМ, НУНС, УНС, НДНВ и ЛОКАЛ ПРЕС.

4 Извор овог навођења је Конвенција о оснивању Светске организације за интелектуалну својину из 1967. године, члан 2.

стрије, и карактерише је строго формални управни поступак заштите. Ово право обухвата проналазачко право, право знакова разликовања, и право конкуренције. (Marković 2000: 96) Ауторско право разликује две категорије: објективно ауторско право и субјективно ауторско право. Субјективно ауторско право признаје писцима, уметницима и другим ствараоцима заштиту њихових књижевних и уметничких креација, која универзално носе назив - ауторска дела. Са друге стране, објективно ауторско право би представљало само право аутора на дело које је створио. Међутим, како је само објективно ауторско дело део правног система државе у којој се дело штити, тако се и садржина субјективног дела ауторског права формира у зависности од правног система земље. (Besarović 2005: 21-22)

Ипак, оно што је од важности за саме ауторе је да се субјективно ауторско право састоји из две компоненте – моралних и имовинских овлашћења. Морална овлашћења која се признају аутору омогућавају му заштиту његове личности, угледа, имена и дела, док му имовинска овлашћења омогућавају искоришћавање и располагање делом, као и право на накнаду од лица којима је уступио право на коришћење дела. Овде такође треба истаћи да Закон о ауторским правима признаје заштиту и незавршеном делу, деловима ауторског дела, као и самом наслову дела, који у прво време нису уживали никакву заштиту.⁵

Може се рећи да, иако се ради о комплексном правном појму, ауторско право можемо на неки, најуопштенији начин, дефинисати као право својине на нематеријалним, интелектуалним добрима. У развијеном, демократском друштву, оно би требало да буде гаранција аутору дела да може да се осећа сигурно у свом стваралачком чину и да његов продукт неће бити злоупотребљен, односно коришћен без ауторизације његовог идејног творца. Како то у свакодневном животу подразумева ограничавање или чак и забрану слободног и неконтролисаног умножавања ауторовог дела, то се и питање око ауторског права веома често везује за копирање, тј. умножавање тог дела.

Пренето у домен новинарства, повреда ауторских права би представљала недозвољену, односно неовлашћену употребу туђег текста, без навођења извора, и потписивањем себе као аутора. Неопходно је приликом преузимања одређених делова текста вршити цитирање или парафразирање аутора, уз његово назначење, као и линковање извора уколико су онлајн медији у питању.

Поведа права аутора, нажалост, све је чешћа данас, уместо да се само своди на изузетке. Разлог овоме је каскање правне регулативе и њеног спровођења у односу на брзи технолошки развој. Нема простора који није поштеђен злоупотребом права аутора, па тако није ни наша земља. Из тог разлога било би добро сагледати развој ауторског права у нашој земљи, почевши од првих усвојених закона, па све до актуелних, важећих прописа.

5 Извор: Закон о ауторском и сродним правима из 2009. године, члан 3.

РАЗВОЈ АУТОРСКОГ ПРАВА У СРБИЈИ

Поред тога што су се на нашим просторима рано јавиле преписивачке делатности⁶, релативно касно се отпочело са дефинисањем ауторског права и заштите аутора. Ипак, можемо рећи да је Србија једна од земаља која се може похвалити раним прихватањем многих конвенција из области интелектуалне својине, пре свега индустријске својине, као и доношењем прописа у националном домену. Краљевина Србија је била једна од једанаест земаља потписница Париске конвенције за заштиту индустријске својине из 1883. године, а наредне године донела је и прве националне прописе везане за интелектуалну својину. Што се тиче права аутора, за њих је до 1929. године важио Аустро-Угарски закон, када је донесен први југословенски Закон о заштити ауторских права. Овај закон је предвиђао дуже трајање ауторских права на књижевна и уметничка дела, а краће трајање на фотографијама. Сматрао се једним од најмодернијих закона из ауторског права тог доба. Југославија је наредне, 1930. године потписала и Бернску конвенцију и постала још једна чланица ове конвенције чији су закони почели да се примењују и на дела њених аутора.

Наша земља је данас потписница скоро свих најважнијих конвенција из области интелектуалне својине и, што је још битније, има сталну сарадњу са најважнијим институцијама ове врсте, пре свега са Светском организацијом за интелектуалну својину, као и Европским заводом за патенте. Заштита интелектуалне својине значајна је и због придруживања наше земље Европској унији. Наиме, Споразум о стабилизацији и придруживању Србије ЕУ, између осталог, предвиђа да би наша земља најкасније у року од пет година од ступања овог споразума на снагу, морала да ауторима пружи ниво заштите какав поседују и аутори у Заједници.

Република Србија је донела Стратегију развоја интелектуалне својине до 2015. године, где се тачно предвиђају циљеви које треба постићи, као и начини за њихово постизање, међу којима је један од најбитнијих – борба против пиратерије. Чини се да је чвршћа и организована сарадња између различитих државних органа с једне, и приватног сектора с друге стране, кључни моменат за успех у заједничкој борби против пиратерије. То значи да борба против пиратерије, ни код нас ни у свету, не може бити у надлежности само једне институције, већ да она захтева координирано деловање државних институција (царине, полиције, инспекције, судова, Завода за интелектуалну својину), и приватног сектора, у виду аутора, издавача, удружења корисника ауторских дела и других. (Marić 2013: 6)

6 Позната је делатност средњовековног манастира Манасија у којем је постојала чувена Ресавска школа која се тада могла сматрати центром за превођење и преписивање, не само на националном, већ и на европском нивоу, те се стога могло још тада поставити питање о статусу аутора.

Ауторскоправна заштита у Србији регулисана је, данас, Законом о ауторском и сродним правима⁷, чије се најновије измене и допуне примењују од 1.1.2013. године, и израз је настојања државе да пружи заштиту свим оригиналним ствараоцима дела. Ауторима су овим законом права на дело загарантована, и нико им не може оспоравати правну заштиту. Ипак, постоје неки законски изузеци, када може доћи до ограничења ауторског права. Поред заједничке одредбе која обавезује навођење имена аутора дела и извора из кога је дело преузето у случају искоришћавања дела предвиђено овим законом, за новинаре од користи могу бити и следеће одредбе:

- Без дозволе аутора и без плаћања ауторске накнаде објављено ауторско дело може се умножавати и јавно саопштавати ради спровођења иницијатива пред судским или другим државним органима или у сврху обезбеђења јавне сигурности. (члан 42)

- Дозвољено је, у оквиру извештавања јавности путем штампе, радија, телевизије и других медија о текућим догађајима, у обиму који одговара сврси и начину извештавања о текућем догађају, без дозволе аутора и без плаћања ауторске накнаде: умножавање примерака објављених дела која се појављују као саставни део текуће догађаја о коме се јавности извештава; припремање и умножавање краћих извода или сажетика из новинских и других сличних чланака у прегледима штампе; умножавање политичких, верских и других говора одржаних на јавним скуповима, у државним органима, верским установама или приликом државних или верских свечаности; слободно коришћење дневних информација и вести које имају природу новинског извештаја. (члан 43)

- Без дозволе аутора, а уз обавезу плаћања ауторске накнаде, дозвољено је у средствима јавног обавештавања умножавање, штампање у промету примерака, као и други облици јавног саопштавања чланака који су објављени у другим средствима јавног обавештавања, под условом да се ти чланци односе на текућа економска, политичка или верска питања, а да аутор то није изричито забранио. (члан 56)

АУТОРСКО ПРАВО НОВИНАРА У МОДЕРНО ДОБА

Ауторска права јесу од велике важности за све новинаре, и неопходна је заштита њихових текстова, како у традиционалном, тако и у електронском облику. Познато је да је појавом нових технологија, информација постала доступна од једне до друге тачке земљине кугле за свега неколико секунди. Иако се ово у највећем постотку сагледава са позитивне стране, постоје и нуспојаве. Пре свега, могућност дисеминације новинских чланака путем интернета је врло честа без икакве ауторизације извештача и новинских агенција, па самим тим долази до повреде ауторских права. Подразумева се да ово бесправно преношење

⁷ Извор: Закон о ауторском и сродним правима из 2009. године.

чланака подлеже правној заштити, али у доба модерне технологије, врло је тешко пратити их и пружити им правовремену заштиту, а након што таква информација већ пронађе своје реципијенте, штета је већ настала. Управо то и јесте разлог због чега су врло ретки случајеви да нека новинска организација улаже тужбу због повреде ауторских права.

Још један од разлога за изостанак тужби у овом сектору јесте и тај што је врло често нејасна граница између недозвољене употребе ауторских чланака и њихове дозвољене „поштене употребе“ (*fair use*). И новинарима и свима другима је овом институцијом омогућен приступ свакој врсти материјала, под образложењем неопходности за потребе новинарства, истраживања, у едукативне сврхе, и друго. Она се не може сматрати повредом јер нема комерцијални карактер. Међутим, било је покушаја да се чак и оваква врста употребе ограничи, наравно, са лукративним циљевима, где приступ овим материјалима не би био у потпуности онемогућен, али би за ту врсту услуге морали да дају одређену врсту накнаде. Овај предлог је изазвао велике контраверзе код новинара јер је у супротности са појмом слободног протока информација. (Krejg 2010: 323-324)

На интернету се појавила нека врста упутства о ауторским правима која има законску потпору, и иако је дело непознатих аутора, наишла је на прихватање од већине корисника, стварајући неку врсту „5 интернет заповести о ауторским правима“:

1. Ако нисте направили неко писано или уметничко дело, фотографију или музику или добили права за дистрибуцију, не располажете ауторским правима,
2. Ако их немате, немате право на репродукцију или дистрибуцију,
3. Аутор или власник мора јасно да се одрекне права да би дело могло да се постави у домен јавности,
4. Исправна употреба дозвољава репродуковање малих одељака дела без дозволе власника, али само за критику, образовање и новинско извештавање,
5. Ако нисте сигурни, затражите дозволу за коришћење дела.

Ова проблематика добија на интензитету самим тим што је у онлајн новинарству најважније први пренети вест, па са тим у вези је и непоштовање аутора текста или фотографије у свој тој брзини. Може се чак приметити да се поједини новинари више баве копирањем туђих текстова и фотографија него сопственим радовима. Остаје само питање, колико је модерна технологија у могућности да пружи заштиту ауторима уместо да само буде канал кршења њихових права.

Ауторско право на блогovima

Блог као врста веб дневника, доживљава своју експанзију последњих година, задирући у најразличитије теме, а креирају их лица са најразличитијим професијама и занимањима. Ово последње омогућава и ауто-

рима појединих текстова који по занимању нису професионални новинари, да добију своје „парче колача” у овим водама. Међутим, одсуство професионалне легитимације не значи и одсуство права и обавеза које са собом носи овај позив.

Приликом вођења блога неки аутори често постављају аудио, а много чешће и видео записе који служе као илустрације тексту у блогу, чиме омогућавају коришћење тих записа од стране других корисника. Уколико такав запис није снимео сам аутор блога, већ га је поставио без дозволе оног ко га је снимео, односно, оног ко је носилац његовог права, долази до повреде овлашћења на јавно саопштавање дела. Аутори таквих блогова често ово и не тумаче повредом овлашћења, будући да блог поседује многе од критеријума средства информисања, а такође се посматра и као једно од средстава информисаности. Међутим, изменама и допунама Закона о ауторском и сродним правима (ЗАСП) из 2011. године, овакво неовлашћено коришћење туђег ауторског дела бива подведено под законске оквире. Овај закон је проширујући синтагму „штампа, радио и телевизија” тако да она гласи „штампа, радио, телевизија и други медији”, недвосмислено утврдио да се заштита права аутора односи и на интернет медије, као „друге медије” и на блогове у њима, који, у неким случајевима, имају више редовних посетилаца него класични медији.

Међутим, иако се у оквиру блогова морају поштовати ауторска права, Закон је предвидео и случајеве ограничења ауторског права и права носиоца, тако да се у тексту тог дела Закона⁸ наводе услови и ситуације у којима је могуће ограничити ауторско право.

Најпре, наводи се да је могућ изузетак од ауторскоправне заштите уколико је ауторско дело које се користи у блогу саставни део *шекуће* догађаја о коме се јавност извештава. Нагласак на томе да се овде ради о текућем догађају, имплицира да се ова заштита не односи на случајеве када се ради о неком накнадном извештавању јавности о догађају из прошлости. У овом другом случају, таква радња подлеже заштити и на њу се ставља правна забрана. Даље, овај Закон не предвиђа суспензију до тада необјављених ауторских дела из блогова, нити право на накнаду због њихове употребе. Трећи случај где се омогућава блогovima да постану доступни, тј. омогућава се њихово умножавање и јавно саопштавање јесте када се саопштава само одломак неког ауторског дела, али не и дело у целини.

Закључујемо да повреда ауторских права у вези са блогovima не подлеже законским санкцијама само у врло малом броју случајева, што значи да аутори блогова морају да строго воде рачуна када реше да користе неко ауторско остварење, јер им је у великом броју случајева за то потребно одобрење самог аутора или носиоца права. (Poročić 2012: 801).

8 Ради се о чл. 43, ст. 1, а), ЗАСП Републике Србије.

ЛЕГИСЛАТИВНА ПРЕТЊА НОВИНАРИМА У СРБИЈИ

Како правна регулатива у једној земљи мора да се прилагођава токовима развоја њеног друштва и да настоји да пронађе што боља решења правне заштите њених грађана, то се често дају нови предлози закона. У последње време у Србији је актуелан Нацрт закона о изменама и допунама закона о ауторском и сродним правима. Овај Нацрт је, међутим, у медијима изазвао жестоку полемику. Према члану 6. важећег Закона о ауторском и сродним правима ауторским делом неће се сматрати:

- 1) закони, подзаконски акти и други прописи;
- 2) службени материјали државних органа и органа који обављају јавну функцију;
- 3) службени преводи прописа и службених материјала државних органа и органа који обављају јавну функцију;
- 4) поднесци и други акти у управном или судском поступку.

Међутим, Нацрт предвиђа додавање нове тачке 5, која гласи:

- 5) „дневне новости и друге вести које имају карактер медијских информација”.

Управо ова тачка јесте разлог полемике, јер се њоме каже да новински текстови и фотографије неће уживати ауторскоправну заштиту, већ ће представљати неку врсту потрошне робе којом би сваки корисник могао слободно да располаже без икаквог давања накнаде аутору. Министарство просвете, науке и технолошког развоја које је у сарадњи са Заводом за интелектуалну својину припремило Нацрт, позвало се приликом његове израде на потребе усклађивања са Бернском конвенцијом, и да је спорна формулација само преписана из иностраног законодавства. Он предвиђа да ће право на заштиту бити омогућено само кроз Закон о облигационим односима, чиме се у потпуности негира својство аутора медијским посленицима – новинарима, фотографима, сниматељима и другима и одузима им се право на накнаду нематеријалне штете уколико дође до повреде моралних права аутора.

Чак и уколико би претпоставили да дневне новости и друге вести заиста имају карактер само медијских информација, не можемо све њих подвести под исто. Свакако да свака минорна вест не може бити ауторско дело, али сматрамо да то никако не може значити да сваки новински текст треба лишити заштите, поготово уколико је аутор у њему додао своје виђење те вести и изнео свој лични став и тиме ауторски „обојио” целокупну информацију. Још бизарнији је пример да фотографије у медијима буду предмет слободног искоришћавања без икакве дозволе аутора, а познато је колико је ризикантно снимити неке фотографије, као што би то нпр. била фотографија начињена у рафалној паљби америчких и авганистанских војника у Авганистану ради које је фотограф ризиковао сопствени живот. Идентично је и са видео снимком у форми видео извештаја који би, након прве куповине корисника и његовог објављивања, могао свако да користи у својству медијске информације.

Из горе наведених разлога, а услед општег неодобравања новинара Србије, процедура усвајања Нацрта закона о изменама и допунама закона о ауторском и сродним правима је привремено заустављена док не буду пронађена компромисна решења.

ЗАКЉУЧАК

Законодавно уређење медија и медијског простора представља динамичну сферу која се мења у складу са општим законима у једној држави, али и у складу са развијањем медијских форми и нових начина оглашавања у медијима. Из тог разлога често долази до допуне и мењања појединих чланова из Закона о јавном информисању који предвиђа начела јавног информисања и посебна права и обавезе у њима, али исто тако и Закона о ауторском и сродним правима. Овај други закон има функцију заштите интелектуалне својине не само аутора књижевних и других дела, већ и новинара и омогућава им да уживају своја ауторска права.

Питање ауторског права новинара је поготову актуелно данас када се дисеминација новинских чланака путем интернета често врши без икакве ауторизације извештача и новинских агенција, што доводи до повреде ауторских права. Најчешћи примери ове повреде се односе на недозвољену, односно неовлашћену употребу туђег текста и фотографије, без навођења извора и потписивањем себе као аутора. И мада се подразумева да ово бесправно преношење чланака и фотографија подлеже правној заштити, у доба модерне технологије врло је тешко то пратити и пружити правовремену заштиту. Из таквих разлога ретки су случајеви да нека новинска организација улаже тужбу због повреде ауторских права. То значи да би законодавство морало да се мења да би ономогућило злоупотребу ауторских права. Међутим, чини се да најновији Нацрт закона о ауторском и сродним правима, не само да не иде у овом смеру, већ, насупрот, негира ауторство новинским текстовима и фотографијама.

На срећу, како су новинари увек на извору информација, то им благовремено поседовање важних информација даје моћ да одмах реагују и да, између осталог, укажу на штетност сваког закона, али исто тако и овог који се директно тиче њих. Реакције и полемике против овог Нацрта указују на значај заштите ауторског права, те се очекује доношење нових прописа и закона који ће новинарима омогућити пуну правну заштиту. Међутим, мора се истаћи да није довољна сама егзистенција закона уколико је он лишен своје имплементације, већ је неопходна делотворна координација законодавне, извршне и судске власти, односно постојање правне државе. Надамо се да ће Србија кренути у том смеру.

Литература

- Besarović 2005: V. Besarević, *Intelektualna svojina*, Pravni fakultet Univerziteta u Beogradu: Beograd.
- Krejš 2010: R. Craig, *Onlajn novinarstvo*, Beograd: Clio.
- Marković 2000: S. Marković, *Pravo intelektualne svojine*, Beograd: Službeni glasnik.
- Marić 2013: V. Marić, *Zaštita intelektualne svojine u Srbiji*. Beograd: Centar za istraživanje kreativne ekonomije. (Preuzeto sa www.madmarx.rs)
- Popović 2012: D. Popović, Povrede autorskog prava i srodnih prava na sajtovima za razmenu audio i video zapisa, putem korišćenja onlajn video igara i na blogovima, *Pravni život* 11/2012, Udruženje pravника Srbije, Beograd 789-803.

Извори коришћени у раду

- Konvencija o osnivanju Svetske organizacije za intelektualnu svojinu („Službeni list SFRJ – Međunarodni ugovori i drugi sporazumi”, br. 31/72)
- Nacrt zakona o izmenama i dopunama Zakona o autorskom i srodnim pravima iz 2013. godine – http://www.zis.gov.rs/upload/documents/pdf_sr/pdf_ap/Nacrt%20zakona%20o%20izmenama%20i%20dopunama%20Zakona%20o%20autorskom%20i%20srodnim%20pravima%20za%20javnu%20raspravu.pdf
- Zakon o javnom informisanju („Službeni glasnik RS”, br. 43/2003, 61/2005, 71/2009, 89/2010 – odluka US i 41/2011 – odluka US)
- Zakon o autorskom i srodnim pravima („Službeni glasnik RS”, br. 104/2009, 99/2011 i 119/2012)

Andrej I. Blagojević**JOURNALIST COPYRIGHT AND AN ATTEMPT OF ITS DENIAL**

Summary

The paper deals with the problem of the media legislation as regulated by the Public Information Act of the Republic of Serbia, or, more precisely, with the copyright protection of Serbian journalists as defined by the Copyright Act. The paper first defines copyright as part of intellectual property and explains its application to the journalist profession, provides examples of exceptions from copyright protection, and eventually gives a short overview of the development of copyright in Serbia. The focus of discussion is further directed towards the problem of copyright journalists' rights in modern times. The end of the paper discusses a current issue in Serbia, the new Outline of the Copyright Act, which offers a poor solution of copyright protection of journalists and has been a subject of numerous public discussions.

Key words: Media legislation, the journalist copyright and its exceptions, the outline of the Copyright Act

Примљен 27. 01.2014.
Прихваћен 22.02.2014.